

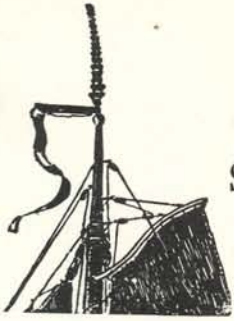

STICHTING STAMBOEK RONDE- EN PLATBODEMJACHTEN

JAARVERSLAG 1972

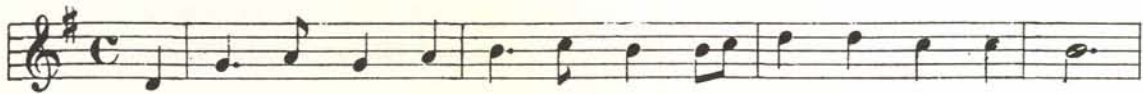
Omslag: Anoniem, Jachthaven bij de oude Stadsherberg te Amsterdam.
coll.: Ned. Hist. Scheepvaart Museum, Amsterdam.

STICHTING STAMBOEK RONDE EN PLATBODEMJACHTEN

BESCHERMVROUWE H.K.H. PRINSES BEATRIX

Verslag van de secretaris over 1972

Ieder kwartier, ieder half uur het lo vivat te horen is uiteraard nogal overvloedig, zelfs als het klinkt van een zo prachtig en machtig bouwwerk als de Zuiderhavenpoort van Zierikzee. Maar de opgewekte stemming, de sfeer die dit oude lied suggereert passen wonderwel bij de stemming en sfeer van een zomer-reünie.

Zierikzee is een unieke stad, daar zijn alle reünie-deelnemers thans meer dan ooit van overtuigd. Welk gebouw, welke toren, welke gevel de meeste indruk

Zierikzee, zoals het wàs, en is

Foto: Bervoets

heeft gemaakt doet niet terzake, tezamen vormen die gebouwen, die poorten die gevels een geheel van zodanige allure en stijl dat het een ieder bekoorde.

Voeg daarbij een brede rivierarm, waar eb en vloed elkaar nog in een nimmer eindigend ritme afwisselen, en waar een zeiler zowel van het geweld van de golfslag als van de rust van de drooggevallen zandbank geniet....

Voeg daarbij een buiten- en een binnenhaven waar de gehele vloot een uitstekende ligplaats vond, vooral omdat het waterniveau constant werd gehouden door het sluiten van de sluisdeuren....

bedenk daarbij dat als gastheer namens die stad een burgemeester optrad, die zijn hart niet alleen aan zijn stad, maar ook aan het water en aan het ronde en platbodemjacht heeft verpand, en die middeleeuws nederlands spreekt met een flair en vlotheid alsof dit de dagelijkse omgangstale van iedere echte Zierikzeeënaar is,

dan is het duidelijk dat de omstandigheden voor de zomer-reünie zodanig waren dat succes eenvoudig niet kon uitblijven.

Telkenjare bij het schrijven van dit verslag constateer ik met dankbare verwondering dat de opgaande lijn zich bij de Stichting blijft voortzetten, dat het aantal schepen in het stamboek weer is toegenomen, dat opnieuw enige schepen grondig en fraai zijn gerestaureerd en dat de verschillende reünies en manifestaties voor alle betrokkenen een succes waren.

Van deze reünies was de eerste uiteraard de winter-reünie, ditmaal gehouden te Gouda. Het eeuwenoude St. Catharina Gasthuis, van ziekeninrichting getransformeerd tot museum, gesitueerd in het monumentale hart van de oude stad, was een van die gebouwen die we zo gaarne uitzoeken voor een reünie. Ruime zalen, een rijkdom aan schilderijen, kunstvoorwerpen, stijlkamers en een hartelijke begroeting door burgemeester en wethouder.

De entourage en verzorging daarna in de wat aftandse schouwburglokaliteiten vormden een nogal schril contrast met het daarvoor gebodene, maar werden gelukkig gecompenseerd door een drietal bijzondere films. Twee betroffen de pilgrimfatherherdenking 1970. De ene film, amerikaans, 16 mm. en professioneel en bestemd voor televisiekijkers in Amerika, toonde uiterst fraaie opnamen van ons land en van de schepen die op 1 augustus 1970 de historische tocht van Leiden naar Delfshaven volvoerden.

De andere film was een juweeltje van een nederlandse 8 mm. amateurfilm, gericht op de vijftig ronde en platbodemjachten en hun in 17e eeuwse kledij gestoken bemanningen tijdens bovengenoemde tocht. Het bijzondere in deze film was wel dat de cineast kans had gezien vanuit een zodanige hoek te filmen dat uitsluitend historische schepen, costuums en gebouwen op het doek kwamen en niet de in dit verband storende voortbrengselen van onze gemotoriseerde tijd.

De derde film voerde ons terug tot de dertiger jaren en liet de toenmalige Zinderzeevisserij zien in praktisch al z'n fascinerende aspecten.

De van Waning wisselprijs — een prachtige mastwortel met vleugel — werd uitgereikt aan de heer en mevrouw Kok, als waardering voor de ongelooflijke

hoeveelheid werk die zij samen ieder jaar opnieuw op het havenkantoor verzetten. Een zomer-reünie is eenvoudig niet denkbaar zonder „Bob en Marjan”, die inschrijvingen controleren, programma's, vlaggen, zeilnummers, wimpels, dassen, truien, vuurwerk en kanonnen uitreiken, verkopen, registreren en administreren en daarbij tussendoor alle voorbereidingen voor de wedstrijden voor hun rekening nemen.

En nu terug naar Zierikzee, naar de zomer-reünie.

Een eerste orienterend gesprek met de Burgemeester vond al in de zomer van 1971 plaats, waarna in november van dat jaar in een bestuursvergadering formeel werd besloten de zomerreünie 1972 in Zierikzee te doen plaatsvinden.

Daarop volgden nog vele besprekingen, telefoongesprekken en brieven ter voorbereiding van een en ander. Belangrijk was dat aan dit overleg ook een aantal verenigingen uit de burgerij van Zierikzee deelnamen.

De keuze van een geschikte datum voor de reünie stelde ons direct al voor een onverwacht probleem in verband met de tijden van hoog en laag water. Een verschuiving van de aanvankelijk gekozen datum met een week leek nog geen oplossing te brengen, totdat de gelukkige vondst werd gedaan om 's avonds de sluisdeuren in het havenkanaal te sluiten, waardoor de waterstand in de stad op een vast peil kon worden gehandhaafd en de vloot op ieder gewenst tijdstip zou kunnen uitvaren.

Dat uitvaren van de 150 deelnemende schepen op de zaterdag- en zondagmorgen, na de opening van de sluis met de eb en een daardoor steeds snellere stroom mee, allemaal door de vernauwing bij die sluis, was een spectaculaire vertoning. En het werd nog spannender toen midden in die vloot een motorboot door een ontploffing in de brand vloog!

Als onderwerp voor het waterspel had stadsarchivaris Keikes - zelf schrijver van een uitvoerige studie over de geschiedenis van de Friese statenjachten - gekozen de bevrijding der stad van de spaanse bezetting door een van Veere komende geuzenvloot onder commando van Admiraal de Rijk, op 8 augustus 1572.

De voorbereiding geschiedde, in voorbeeldige samenwerking, door een aantal Zierikzee'sche organisaties en een speciale stichtingscommissie, bestaande uit de heren G. M. van Dongen, A. J. Hasselman en Mr P. E. Stolp.

Het resultaat was een spectaculair kijkspel, waarbij de hoogtepunten elkaar als het ware overtroffen. Een kleine vloot nadert van om de Noord (de oorspronkelijke verbinding van Zierikzee met de Grevelingen) — een sloep met boodschapper eist de overgave van de stad — de halstarrige magistraat weigert — de Geuzen landen en dringen in een kort maar hevig gevecht de vendelen Waalse soldaten terug — de stad geeft zich over.

Dit alles werd met zoveel verve en elan door de strijdende partijen — stichtingsbemanningen en Zierikzee-enaren — gespeeld dat het voor vele toeschouwers een ongemeen boeiend schouwspel opleverde. Natuurlijk ontbrak ook ditmaal niet het in brand geschoten schip dat rokend en knetterend midden in de haven

Faint, illegible text bleed-through from the reverse side of the page.

De Geuzen naderen met "yselijk geweld"

Foto: Bervoets

Ook schepen sneuvelen

Foto: Bervoets

Faint, illegible text bleed-through from the reverse side of the page.

De strijd is gestreden

Foto: Bervoets

Costuums

Foto: Dutilh

een spookachtige aanblik bood. Het „yselijk geweld" van vuurwerk, vooral bij de ophaalbrug, was feller, kleurrijker en knalleriger dan ooit te voren.

Een vondst was de indeling van de Geuzen en Walen, die elkaar heftig op die ophaalbrug bevochten. Iedere Geus, iedere Waal had namelijk een van te voren uitgezocht „vriendje" als tegenstander, waardoor in de sportieve strijd het gevaar van brokkenmaken en te grote hardhandigheid werd vermeden.

De feestelijke vrijdagavond was overigens ingezet met een ontvangst in het prachtige 16e eeuwse stadhuis van Zierikzee. Burgemeester en wethouders met hun dames, allen gekleed in stemmig maar zwierig brokaat en fluweel, ontvingen in de pas gerestaureerde schutterszaal hun gasten, waarvan gelukkig eveneens velen in fraaie costuums compareerden.

Ik koester nog steeds de illusie dat eens alle deelnemers aan een zomer-reünie een historisch costuum zullen aantrekken — zoals dat bij Pilgrimfathertocht het geval was — waardoor ieder waterspel meer inhoud krijgt en een eenheid van optreden ontstaat die het geheel bijzonder ten goede komt. Mogelijkheden om zelf een costuum tegen geringe kosten te maken zijn er te over en verschillende plannen in deze richting zijn in voorbereiding.

In het Raadhuis, op de bovenste verdieping met zijn bijzondere bekapping, spraken magistraat en waarnemend stichtingsvoorzitter — de laatste martiaal uitgedost als admiraal Jacob Simonszoon de Rijk — elkaar toe in hoofse middel-

Ontvangst ten stadhuize

Foto's: Bervoets

eeuwse zinnen, uitdrukking gevend aan de wederzijdse vreugde over deze reünie in Zierikzee. De dank van de stichting voor de ontvangst werd onderstreept door het aanbieden van de stichtingswimpel. Langs de havens was het inmiddels druk van de vele kijkers die hun ogen aan de schepen verlustigden. Daarbij trokken met name de vier Engelse Thamesbarges de bijzondere aandacht. De mooie zomeravond, waartegen het silhouet der schepen zich scherp aftekende, de costuums, de gevels der oude gebouwen en het goede der aarde waarvan met volle teugen werd genoten, schiep een Breugheli-aanse sfeer in de stad en langs de kade.

Burgemeester en Admiraal

Denkend aan Holland

Zie ik brede rivieren
Traag door oneindig
Laagland gaan

Deze dichtregels van Marsman kwamen onwillekeurig bij mij op toen de volgende dag op de Oosterschelde het Admiraalzeilen een aanvang nam. Bij stralend weer en een flinke bries konden alle deelnemers en de talrijke toeschouwers van dit evenement volop genieten.

De vloot formeerde zich in het Gat van de Schelphoek — herinnering aan de trieste doorbraak in 1953 — en zeilde vandaar met achterlijke wind in frontlinie naar de Admiraal — de Commissaris van de Koningin in Zeeland — uiteraard aan boord van een Zeeuwse hoogaars, de Banjaard.

Er werd in het algemeen uitstekend gevaren, en de manoeuvres werden goed uitgevoerd, waarbij uiteraard het ene eskader toch nog weer het andere wist te overtreffen.

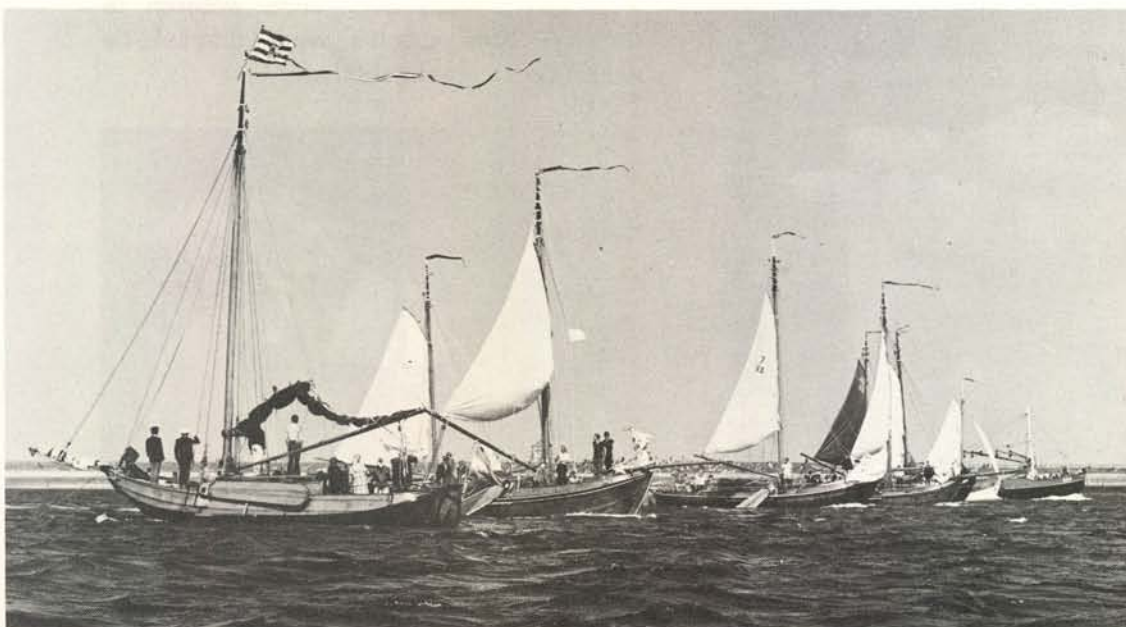
De Koninklijke Harmonie „Kunst en Eer”, in fleurige rode uniformen aan boord van de ZZ 10, zorgde voor een bijzondere „noot” bij het Admiraalzeilen.

's Avonds de gemeenschappelijke maaltijd. Er was geen historisch gebouw groot genoeg om het talrijke gezelschap te ontvangen, maar de Christelijke Jongeren Vereniging wist uitkomst. Een enorme aardappelloods werd tot een gemoedelijke ruimte ingericht en — met medewerking van de vissersvereniging — werden mosselen in een zodanige variatie geserveerd, dat het voor velen een openbaring was. Alle hulde aan de C.J.V. voor het gebodene en voor de voortreffelijke organisatie.

Tijdens de maaltijd de uitreiking van de W. H. de Vosprijs, de wisselprijs waarmee de Stichting diegene wil eren, die zich in het bijzonder verdienstelijk heeft

Admiraalzeilen

Foto: Dutilh

Dicht langs de Admiraal

Perfekte eskaders

Een Admiraalschip moet in de puntjes zijn

Foto's Diesch

gemaakt voor het door de Stichting nagestreefde doel, de instandhouding van het oud-nederlandse zeilschip.

Het waren de heer en mevrouw Sitsen uit Bergen op Zoom aan wie de prijs werd uitgereikt. Door hun zorgen, inspanning en opoffering kon de hengst Jan Korneel, gebouwd in 1908 bij Verras aan De Paal in Zeeuws-Vlaanderen, worden gerestaureerd en in oude glorie hersteld.

De restauratie geschiedde op de werf van Duivendijk in Tholen, die dit jaar 100 jaar bestaat. In die honderd jaar werden vele prachtige schepen gebouwd en gerestaureerd, en is de naam „Duivendijk” een begrip geworden. Vandaar dat de familie Duivendijk — in 3 generaties bijeen — in Zierikzee bij de huldiging werd betrokken en de Stichtingswimpel ontving.

De Lange Afstandsbeker werd aan de gezamenlijke Thamesbarges uitgereikt en overhandigd aan de „Past Commodore of the Thames Barge Sailing Club”, L. Collard. Der traditie getrouw werd de beker met wijn gevuld en door de opvarenden uitgedronken.

De allerlangste afstand was overigens afgelegd door de hoogaars Reymerswale, permanent bewoond door de eigenaars, de familie Challis. Dit schip had de lange reis van Southampton naar Nederland gemaakt om, teruggekeerd in de oorspronkelijke omgeving, een uitgebreide zeiltocht over onze wateren te maken. De heer Challis werd ditmaal de Stichtingswimpel aangeboden.

Uitreiking
W. H. de Vosprijs
en
aanbieding wimpel

Foto: Dutilh

De werf
in Tholen

Foto: v. d. Flier

Er waren echter nog meer geschenken. De Burgemeester — wiens enthousiasme, we zeiden het al, voor stad en schip groot is — omhing de aanwezige bestuursleden en andere uitverkorenen een plaquette met het wapen van Zierikzee, hen allen plechtig tot „erepoorter” van deze goede stad verklarende, daaraan toevoegende dat aldus symbolisch tot uitdrukking werd gebracht dat alle deelnemers deze plaquette als herinnering zullen ontvangen.

Het was een bijzonder geslaagde, ongedwongen en gezellige bijeenkomst, die daarna in vele lokaliteiten en scheepskajuiten tot diep in de nacht werd voortgezet.

De L.A. beker
weer naar Engeland

Foto: Dutilh

Zo wordt je
Erepoorteres van
Zierikzee

Foto: Dutilh

Tenslotte de laatste dag. Des ochtends weer de cortège van schepen, die zich haasten om voor het droogvallen van de haven naar buiten te gaan. Evenals bij het Admiraalzeilen profiteerden de zeilers ook nu van een stevige bries, die velen ertoe bracht een rif te steken.

De kracht van de wind ondervond ook een van de Thames barges, de Lord Roberts, die bij het laveren de „headstick” (de gaffel van het topzeil) brak. Zonder dit topzeil, dat niet minder dan zo'n 60 m² groot is, heeft een barge uiteraard geen enkele kans in een wedstrijd. Vandaar dat uw secretaris daarna het stuurrad toevertrouwd kreeg en tot eigen verbazing het schip van ton tot ton en naar veilige haven wist te loodsen.

De stadstimmerman van Zierikzee slaagde er gelukkig in een nieuwe headstick te maken „and skipper Bill Martin is proud of having the only one in teak and the only one made in Holland”.

Bij de prijsuitreiking was zoals gebruikelijk de zaal te klein voor de enthousiaste schare die de overwinnaars toejuichte. Een bijzondere prijs vormde de Zeeuwse kreeft die door de bij iedere Zierikzee bezoekende zeiler zo bekende mevrouw Van der Schee aangeboden was en uitgereikt werd aan Ir Oorthuis die met de snelle Narwal de beste tijd had gemaakt over de lange baan.

Er waren nog meer bijzondere prijzen. De prijs voor de meest volhardende, tevens de meest ongelukkigste zeiler, ging naar de Vrouwenzand van de heer Everts, die met een gescheurde fok en met slechts één zwaard toch als eerste over de eindstreep ging. Voorwaar een prestatie.

Des avonds ontvingen de Engelse gasten vele stamboekvrienden aan boord van de Lord Roberts en werden niet moe de vele vragen over inrichting en tuigage te beantwoorden.

Terug in Londen, "ending our most memorable and enjoyable journey to Holland, the barges were flying the Stichting pennants, and whilst possibly a little improper in international maritime usage, also the Dutch flag at the Cross-tree halyards. So there was no doubt from whence we came.

"May" fired off the remains of her cannon — to the astonishment of the police, looking over Tower Bridge, all of which was a tribute to our Dutch friends, both human and barges”.

We spraken af dat de Thames barges voortaan onder een apart hoofd in de schepenlijst zullen worden opgenomen.

En aldus kwam ook aan de reünie te Zierikzee een einde. Een reünie die in de lange reeks van onze geslaagde zomerse bijeenkomsten een bijzondere plaats inneemt. Bij het afscheid stalen de Engelsen nogmaals de show door een enorm spandoek te ontplooiën met de woorden „TOT ZIENS”.

Nauwelijks een goede veertien dagen later verzamelden zich een 80-tal Friese ronde jachten en schouwen in Heeg voor de regionale Friese reünie. Ook hier steeds toenemende belangstelling en steeds groeiend succes.

Wat mij het meest is bijgebleven van deze reünie is de werkelijk perfecte vorm waarin een aantal manoeuvres bij het admiraalzeilen werd uitgevoerd door het eskader tjotters van de jeugdherberg. De eskadercommandante Jitske Piersma, inmiddels mevrouw Cats-Piersma, wist het eskader tot een echte eenheid te maken en met een enkel commando werd vlekkeloos — en alleen op de zeilen — overgegaan van de ene manoeuvre naar de andere. Heel wat oefening moet hieraan zijn voorafgegaan en een beter bewijs voor de zorg en de toewijding waarmee de jeugdherberg — of wellicht is het beter te zeggen „heit” Piersma met vrouw en kinderen — de prachtige tjottervloot verzorgt en het zeilen met deze schepen bevordert, is nauwelijks te geven.

De bijzondere prestaties van het tjottereskader werden geëerd met de „Hoefnagels-prijs”. Een dit jaar voor het eerst door de Stichting ingestelde wisselprijs

Admiraalzeilen Heeg

Foto Djs

Aankomst van de
Commissaris
Foto van Os

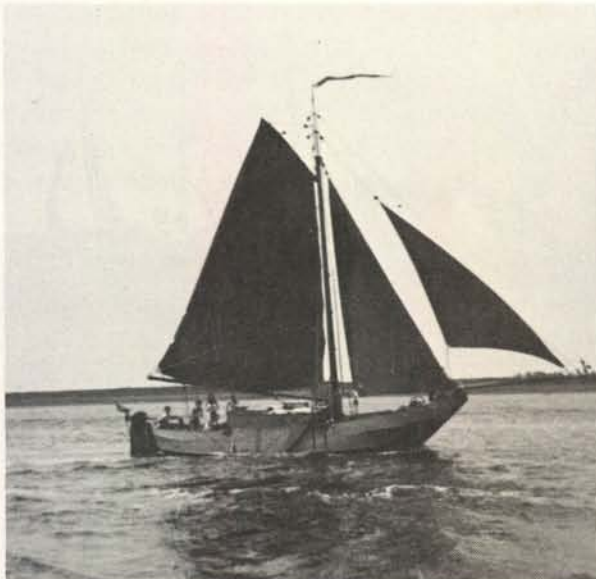

werd veroverd door het eskader Friese jachten onder commando van havenmeester Lopik aan boord van de oude Dolphijn, gebouwd in 1868 door Eeltje Baes.

☆ ★ ☆

Van Heeg snel naar Blokzijl. Deze stad met de zo unieke havenkom verliest dit jaar de gemeentelijke zelfstandigheid. Vandaar dat de feestelijke herdenking van het feit dat 300 jaar geleden stadsrechten werden verleend, toch ook een melancholiek tintje had.

De feestelijkheden werden geopend door de Commissaris der Koningin, die vanuit Vollenhove met een 30-tal ronde en platbodemjachten de haven binnenvoer. De regen kwam in stromen neer onderweg en de wind was pal tegen, vlaggen en wimpels stonden strak. Desalniettemin was de stemming bij bemanningen en wachtende toeschouwers opperbest, vooral toen bij de landing de zon toch nog even doorkwam.

De Jan Korneel
Foto: Goedkoop

Admiraalzeilen

Foto: Diesch

Weer een week later verzamelde zich een vloot van 50 schepen in Gouda, om een bijdrage te leveren aan de viering van het 700-jarig bestaan van deze stad. Helemáál in het centrum konden we niet komen, maar het scheelde toch niet veel en de ligplaats aan de Kattesingel was bijzonder fraai.

Aan publieke belangstelling ontbrak het niet, zeker niet toen op zaterdagochtend de overdracht van de Pilgrimfathers vlag plaats vond. Er was een kostelijke ceremonie van gemaakt toen deze vlag overging van de staverse jol Robbebol naar de tjalk de Maze, om daar een jaar te worden bewaard.

Het Gouwekanaal tussen spoorbrug en Julianasluis bleek tot ieders verbazing ruimte te over te bieden voor Admiraalzeilen. De boeier Njord, glanzender dan ooit te voren, had als het ware 2 Admiraals op het ruime voordek, gekleed in — merkwaardige combinatie — 12e eeuws chirurgijnskostuum en 16e eeuws magistraatskostuum, die gezamenlijk het saluut van de vloot afnamen.

Tenslotte nog een evenement dat we hier gaarne vermelden, namelijk de tweedaagse Westwal-wedstrijden van de Vereniging Botterbehoud in augustus. In zekere zin geïnspireerd door het Skùtsjessilen — immers iedere botter „vaart voor” een aan het IJsselmeer gelegen gemeente — is het de bedoeling dit gebeuren ieder jaar te herhalen.

Het blad Tagrijn van deze Vereniging is een voortreffelijke uitgave, waar we gaarne ieders aandacht — voor zover nodig — op vestigen.

Bij al deze evenementen op zo verschillende plaatsen en onder zo verschillende omstandigheden georganiseerd, viel een menigte van fraaie schepen te bewonderen. Oude houten schepen, met kennis en liefde gerestaureerd door vakman of amateur, stalen schepen gebouwd naar traditionele lijnen van het oud-nederlandse schip.

Overdracht Pilgrimfathers-vlag

Foto: Goudse Courant

Een wel heel bijzonder plan heeft de heer van Heyst uit Eindhoven. Deze gepensioneerde Philipsman is bezig een lang gekoesterde, moeilijk uit te voeren wens tot werkelijkheid te maken, namelijk het bouwen van een nieuwe houten boeier, geheel overeenstemmende met de in 1877 door Eeltjebaes gebouwde Constanter. De manier waarop de heer van Heyst te werk gaat is zeker de moeite waard hier kort weer te geven. Uitgangspunt waren de Stichtingstekeningen van de Constanter. Aan de hand daarvan werd eerst een halfmodel vervaardigd 1 : 10, gemaakt van 2.5 mm. radiaal gezaagd eikenhout.

Vervolgens werd begonnen met het maken van 9 mallen uit oude brede vloerdelen. Elke mal bestaat uit 18 stukken, d.w.z. twee helften van ieder 9 stukken. Wanneer te zijner tijd de huid en de definitieve spanten en wrangen zijn aangebracht, kunnen deze bouwmallen onbeschadigd worden weggenomen.

De bouwmallen worden tot stevenhoogte verlengd, ondersteboven opgesteld en vastgebout op twee lange baddings. Het schip wordt dus op z'n kop gebouwd. Zodra de huid tot het berghout is aangebracht, wordt de hele zaak omgedraaid en in drie jukken geplaatst. De spanten en waarschijnlijk ook de wrangen worden gelamineerd, dat wil zeggen opgebouwd uit dunne stroken die warm in mallen worden gebogen en kookvast verlijmd. Dit gehele meerjaren, eenmans karwei wordt uitgevoerd in een loods van de Aeroclub waar cirkelzaag, draai-bank, lasapparaat, boormachines en lijmklemmen etc. ter beschikking staan.

Een enorm karwei en een geweldig plan, waarvoor we niet anders dan de grootste bewondering kunnen hebben en waarmede wij de heer van Heyst alle succes toewensen.

De heer E. G. Duyvis zag kans om na ijverig speurwerk de geschiedenis van alle 14 fjouwer-acht tjotters van Eeltjebaes te achterhalen. Van deze 14 zijn er thans nog 6 in de vaart, waarvan de oudste werd gebouwd in 1867 en de jongste (nou ja, jong) in 1899.

De jeugdafdeling was actief als immer en stimuleerde de onderlinge contacten tijdens de zomer-reünie en bij een eigen bijeenkomst in de Drommedaris. De jeugd van de „Koninklijke" in Muiden kreeg de beschikking over de enorme Schokker „De Witte Olifant", waardoor ook hier reeds vroeg kennis van en waardering voor ons vaderlandse scheepstype wordt bijgebracht.

Alle bewondering voor hetgeen in positieve zin gebeurt mag echter de bereidheid niet wegnemen om, waar nodig, een woord van critiek te uiten. Daar is allereerst vormgeving van de kajuitopbouw die in heel wat gevallen de lijn van het schip stoort en daardoor in feite in strijd is met onze inschrijvingscriteria.

Bij nieuwgebouwde zeeschouwen zien we voorts de neiging het voorschip zeer sterk op te trekken, waardoor niet alleen lelijke, hoog uit het water stekende gevaarten ontstaan, maar ook duidelijk wordt afgeweken van de oorspronkelijke vorm van dit vissersschip.

In deze beide gevallen gaat de wens naar meer ruimte en comfort ten koste van de lijn en het uiterlijk van het schip. Ook zou ik er nog eens op willen aandringen geen gekleurde nylon vallen, stagen, landvasten of stootkussens te gebruiken. Als het dan persé nylon of iets dergelijks moet zijn, gebruik dan touwwerk van een neutraal-grijze kleur, het is echt even sterk, en laat een omhulsel van zeildoek om uw stootkussen maken.

En over kleur gesproken. Is het werkelijk nodig dat ieder stalen schip wit wordt geverfd? De uiterlijke verschijning van vele van deze schepen zou erbij winnen indien teruggegrepen zou worden naar een van de warme kleuren van de oude bedrijfsvaartuigen.

Zo verwisselde onlangs een bolletje, wier schaapachtigheden steeds in de Waterkampioen worden beschreven, de witte kleur voor het meer bij de naam passende zwart en het is gewoon een ander — en mooier — schip geworden.

Er is gelukkig een voortdurend contact van toekomstige en huidige eigenaars met de Stichting over dit soort en aanverwante onderwerpen. In honderden brieven en talrijke telefoongesprekken is volop gelegenheid advies te geven en te trachten de ontwikkeling te beïnvloeden in een richting die zo goed mogelijk aansluit bij de traditie.

☆ ★ ☆

In dit verband moge ook de functie van het Restauratiefonds van de Stichting nogmaals worden gereleveerd. Door velen is reeds een — voor de belasting aftrekbare — schenking aan dit fonds gedaan, maar het totaal beschikbare bedrag is nog beperkt, te beperkt.

Wij zouden daarom enerzijds nogmaals een beroep willen doen op alle „Vrienden” om dit Restauratiefonds te steunen en anderzijds willen aanbevelen de mogelijkheden om van het fonds gebruik te maken te onderzoeken.

Juist omdat dit fonds wil meehelpen het oude vaderlandse schip in stand te houden, was het vanzelfsprekend dat het fonds inging op een voorstel van het Nederlands Historisch Scheepvaartmuseum de vermoedelijk laatste houten snikke te kopen. De Stichting stelde uit eigen — uiterst bescheiden — middelen het benodigde bedrag beschikbaar.

Het schip ligt thans — als wrak — op de werf aan de Hoogte Kadijk. Met alle middelen wordt getracht het voor verdere achteruitgang te bewaren totdat een liefhebber wordt gevonden die bereid is tot algehele restauratie over te gaan.

Inmiddels is tot grote verrassing ook nog een houten tjalk ontdekt, uiteraard in dezelfde deplorabele toestand als de snikke. Ook in dit geval zal het Restauratiefonds al het mogelijke doen dit schip te verwerven en te bewaren.

Instandhouding en handhaving van het oude betekent voor velen ook de wens om uitsluitend katoenen zeilen op hun schip te gebruiken. Het echte egyptische

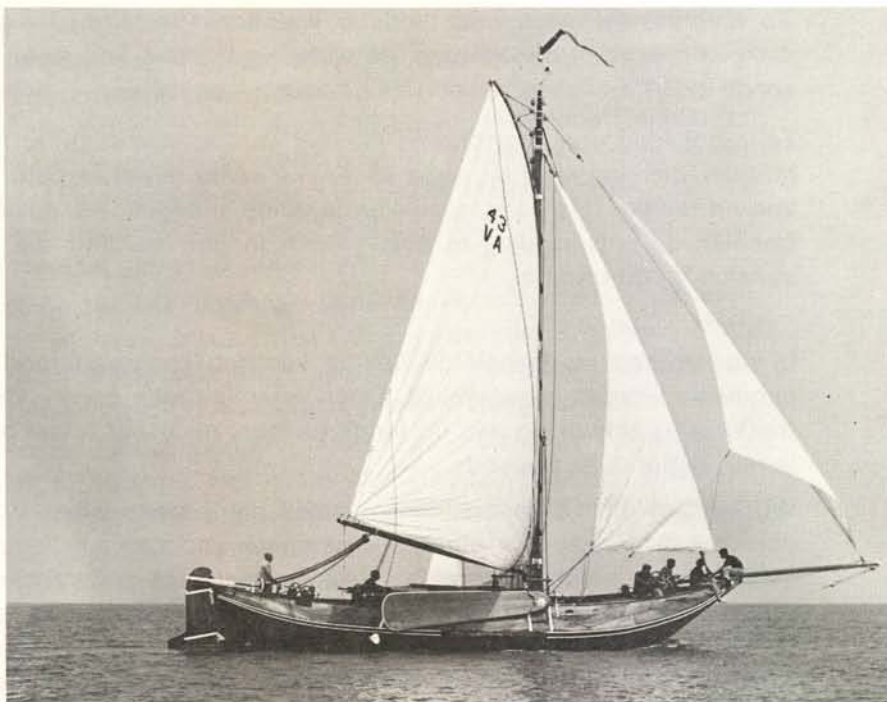
De Snikke, wie maakt er weer een zeilend schip van?

Foto: Oppenheim

Geertrui, gebouwd
bij Verras in 1932

Foto: Dutilh

katoen is echter in Nederland niet meer te krijgen en pogingen van de Stichting en een textielbedrijf om een gelijkwaardige kwaliteit hier te lande te laten weven zijn niet gelukt.

Daarom heeft de Stichting zich thans op het commerciële pad begeven en wordt de mogelijkheid onderzocht egyptische katoen uit landen waar het nog wel aanwezig is, te importeren. Mocht dit lukken dan weten we dat er bij de zeilmakers flinke belangstelling bestaat om een voorraad van dit doek aan te leggen.

De scheepsbouwer B. de Jong in Heeg bouwde dit jaar z'n laatste tjotter en sloot daarmee een lange periode af, waarin hij op de oude werf in Heeg vele fraaie schepen — tjotTERS, wildschieters en ook een enkele boeier — bouwde en daarmee de eigenaren veel vreugde bezorgde.

Uit erkentelijkheid en bewondering daarvoor bood de Stichting deze sympathieke en bescheiden „skûtmakker” het boek „Scheepsmodellen” van Petrejus en een oorkonde aan.

In mei van dit jaar overleed de scheepsbouwer Petrus Verras uit het Zeeuws-Vlaamse dorpje Paal. Op de werf Moed en Trouw — die thans door een dijk van het open water is afgesloten — werden vanaf de oprichting in 1865 vele hengsten, hoogaarsen en kotters gebouwd, in totaal zo'n 182.

Oorspronkelijk had de werf een eigen houtzaagmolen, eveneens staande op de winderige zeedijk van Paal, maar deze molen is reeds lang gesloopt en vervangen door een tegen de werf aangebouwd café.

Voor de wind naar volgend jaar

Foto: Diesch

Om tenslotte te eindigen met de verheugende mededeling dat het Stichtingsboek „Ronde en Platbodempjachten” nog steeds zodanig in de belangstelling staat dat een vierde druk in voorbereiding is.